

Bir hikâye

KUŞ YEMİ

Reşat Nuri GÜNTEKİN

Beyazıt kıraathanelerinden birinde bir arkadaş bekliyordum. Kıraathane pek tenhaydı. İki üç kişi, sönmüş sobanın yanında alçak sesle dertleşiyor; bir ihtiyar memur, burnunda bir gözlük, elinde bir gazeteyle uyukluyor. Kıraathanenin ortasında siyah Şam kumaşından çarşaf giymiş, altmışlık bir büyük hanım gözüme ilişti. Yanında sekiz yaşlarında altın başlı bir erkek çocuğu, çocuğun elinde de bir kafes vardı. Bu kadında, temiz, saf, işgüzar, güngörmüş bir İstanbul hanımefendisi tipi fark ediliyordu.

Kahveciye yavaş sesle bir şeyler söylüyor, küçüğün elindeki kuş kafesini gösteriyordu. Kahveci uyuklayan ihtiyara seslendi:

- Ömer Efendi! Sen kuş meraklısısın. Ucuz bir saka var, alır mısın?

İhtiyar adam "kuş" sesini iştince gözlerini açtı; çocuğu yanına çağırarak kafesi eline aldı; galiba meraklı bir mütehassıstı; dudaklarını bükerek:

- Yaramaz, dedi.

Büyük hanım, mahzun ve manâlı bir bakışla, ihtiyarı süzdü.

- Satacak değildik ama... Maaş çıkmadı da...

- Orası öyle hanım... Kuşa yaramaz dedim, ama yarası da alacak hâlde değilim.

Onlara dikkatle baktığımı gören kahveci, yanımdan geçerken:

- Allah kimseyi düşürmesin... Bu ihtiyar kadının genç bir damadı vardı. Balkanlar'da şehit oldu. Geçen sene de kızı sizlere ömür vefat etti, torunuyla yalnız kaldı...Derhâl gözümün önünde bir aile faciası canlandı: Yıllarca sürmüş resmî muamelelerden sonra bağlanan birkaç kuruş maaş, aylardan beri çıkmıyordu. Vaktiyle çok iyi günler gördüğü, hâlindeki saffet ve tatlılıktan belli olan büyük anne, yavaş yavaş bütün ev eşyasını satıyor; nihayet sıra küçük saka kafesine geliyor...

Kuş satılmadı. Büyük anne, yaşlarla dolu gözlerinin ucuyla torununa bakıyor; çocuk da görünüşte üzgün; fakat küçük yaramaz, boşuna uğraşma beni büyük anen gibi aldatamazsın. Hüznü taklidi yaparken, gözlerinin içi gülüyor, kuşunu beğenmedikleri için seviniyorsun... Şimdi görürsün!

Kahveci vasıtasıyla, büyük hanımla pazarlığa giriyorum; kafesi istediği fiyata satın alıyorum. Büyük hanım, masa üstüne bıraktığım parayı, birdenbire alamıyor. Böyle alım satımlar olağan şeyler olduğu hâlde, ona ağır geliyor. Yalnız içinden beş kuruşu alarak çocuğa veriyor. Belli ki aralarında kuşun satılması meselesi tartışılırken anlaşma yapılmış. Büyük hanım,

benimle maaş meselesini tartışıyor. Amacı söz arasında bu parayı, gene farkında olmadan almaktır. Fakat sırf bu amaçla söze başladığı hâlde, derdini anlatmakta bir garip zevk buluyor; kısa cümlelerle hayatından bahse devam ediyor.

O kadar konuşuyoruz ki küçüğün uzunca bir zaman aramızdan kaybolduğunu fark edemiyoruz. O biraz sonra elinde bir simit ve küçük bir külâhla geliyor. Simitle karnını doyuracak. Paranın yarısı ile de kuşuna yem almış. Büyük annesiyle konuşurken göz ucuyla ona bakıyorum:

Küçük avucuna bir parça yem döküyor, kafese uzatıyor. Kuş belli ki onun elinden yem yemeye alışmıştır, kafesinin telleri arasından gagasını uzatıyor. Çocuk bu durumdan faydalanarak onu tutmak, dilsiz kardeşinin gagasına bir ayrılık öpücüğü kondurmak istiyor. Sonra beni eteğimden çekiyor, yaşlarla dolu parlak gözleriyle yüzüme bakarak rica ediyor:

- Beyefendi, bu yem sizde kalsın ona yedirirsiniz, olmaz mı?

Külâhu aldıktan sonra geri veriyorum:

-Yavrum, bu kuşa ben bakamam; onu sana bırakayım da sen bak... Sonra alırım olmaz mı?

Büyük hanım bunu doğru bulmuyor; isyan edecek oluyor:

- Ne ehemmiyeti var büyükhanım, benim küçüğe yadigârım olsun; fakat ne olursa olsun, onu bir daha satmamak şartıyla, diyorum.

Reşat Nuri Güntekin

(İstanbul 1889-Londra 1956)

Ünlü roman, hikâye ve tiyatro yazarıdır. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden mezun olmuş, muhtelif okullarda öğretmenlik ve idarecilik yapmıştır. Millî Eğitim Bakanlığındaki müfettişliği sırasında Anadolu'yu dolaşmıştır. 1939-43 yılları arasında bir dönem milletvekilliğinde bulunmuş, Paris'te Kültür Ataşeliği yapmış; 1954'te emekliye ayrılmıştır. Akciğer kanserine yakalanmış, tedavi için gittiği Londra'da vefat etmiştir. Güntekin, edebiyat dünyamızda Türkçeyi en iyi kullanan yazarlarımızdan biridir. Eserlerinden bazıları şunlardır: **Hikâye:** *Tanrı Misafiri, Sönmüş Yıldızlar, Leylâ ile Mecnun;* **Gezi:** *Anadolu Notları;* **Roman:** *Çalılık, Akşam Güneşi, Yeşil Gece, Yaprak Dökümü, Kızılık Dalları, Dudaktan Kalbe...*